

מדריך למורה ולהורה

סיפור חברתי מותאם – בונים צעד אחר צעד

בחוברת

1. ✍️ איך כותבים סיפור יחד
2. 📖 איך קוראים יחד
3. 🗓️ באיזו תדירות
4. ◑ הפחתה הדרגתית
5. ☑️ רשימת בדיקה לפני הדפסה
6. 📝 דף העבודה "הסיפור שלי"
7. 💬 אם אתם משתמשים בכלי שיחה ליצירת סיפור
8. מפת התאמות והנגשות

✍️ איך כותבים סיפור יחד

הסיפור הכי טוב נכתב יחד עם הקורא/ת, או לפחות אחרי שמקשיבים לו/לה. כך הוא מדויק, אמיתי ומרגיש "שלי".

1. מתבוננים: מה בדיוק קורה במצב? איפה, מתי, מי שם, מה רואים ושומעים?
2. שואלים: מה הכי קשה לך במצב הזה? מה עוזר לך?
3. בוחרים מצב אחד בלבד לכל סיפור – לא "כל היום בבית הספר" אלא "התור למזנון".
4. כותבים בגוף ראשון, בזמן הווה ובשפה של הקורא/ת (אפשר גם גוף שלישי לבני נוער).
5. שומרים על האיזון: הרבה תיאור, נקודת מבט וחיזוק – ומעט "מה אני יכול/ה לנסות".
6. מוסיפים תמונה פשוטה לכל עמוד, עם אותה דמות.
7. קוראים בקול ובודקים: האם זה נכון? האם זה מרגיע? האם יש מילה מבלבלת?

📖 איך קוראים יחד

- קוראים ברגע רגוע – לא באמצע סערה, ולא כעונש.
- יושבים זה לצד זה, מצביעים על התמונה ונותנים לקורא/ת להפוך את הדף.
- קוראים לאט, בקול נעים. אפשר להשתמש בכפתור ההקראה באתר.
- עוצרים לשאלות: "מה הדמות מרגישה כאן?" "מה עוד אפשר לעשות?"
- משאירים את הסיפור זמין – בתיק, על השולחן, בטלפון של ההורה.

🗓️ באיזו תדירות

- לפני מצב צפוי: פעם ביום, כמה ימים לפני, ועוד פעם ממש לפני.
- למיומנות חדשה: פעם ביום במשך שבוע–שבועיים.
- אחרי שהמצב עבר בהצלחה – מציינים את זה! ("ראית? בדיוק כמו בסיפור").
- אין צורך "לשנן" – הסיפור הוא תזכורת נעימה, לא מבחן.

◑ הפחתה הדרגתית

המטרה היא שהקורא/ת יצטרך/תצטרך את הסיפור פחות ופחות. עושים זאת בהדרגה:

1. מצמצמים את התדירות: מכל יום – לפעם ביומיים – לפי הצורך.
2. מעבירים את הסיפור לקורא/ת: הוא/היא קורא/ת לבד או מספר/ת במילים שלו/ה.
3. מקצרים: משאירים רק את עמודי הליבה (בבונה – פחות עמודים או "משפט קצר").
4. משאירים כרטיס קטן עם משפט אחד ותמונה אחת – למשל "אני יכול/ה לנשום לאט".
5. כשהמצב משתנה – מעדכנים את הסיפור. סיפור ישן ולא מדויק עלול לבלבל.

✅ רשימת בדיקה לפני הדפסה

	בדיקה
☐	הסיפור עוסק במצב אחד ברור.
☐	כתוב בגוף ראשון (או שלישי לבני נוער), בזמן הווה.
☐	יש יותר תיאור, נקודת מבט וחיזוק מאשר הוראות.
☐	אין "אסור", "חייב", "תמיד" – יש "לפעמים", "בדרך כלל", "אני יכול/ה לנסות".
☐	הלשון מתאימה לקורא/ת (זכר / נקבה / ניטרלית).
☐	אורך המשפטים והניקוד מתאימים לרמת הקריאה.
☐	בכל עמוד תמונה אחת ברורה, אותה דמות לאורך כל הסיפור.
☐	אין שם מלא, שם בית ספר, כתובת או פרטים רפואיים.
☐	העמוד האחרון מסתיים בחיזוק חם.
☐	קראנו את הסיפור בקול – והוא מרגיע.

דף העבודה "הסיפור שלי"

חוברת עבודה מודפסת שבה הקורא/ת (עם מבוגר/ת) מתכנן/ת סיפור משלו/ה: המצב, הרגשות, מה אחרים מרגישים, מה אפשר לנסות, תכנון עמודים, בדיקת איזון, כרטיסי משפטים לגזירה, יומן קריאה וכרטיס יציאה. יש גרסה לכל מסלול: יסודי (אותיות גדולות), חט"ב ותיכון, חנ"מ (סימון במקום כתיבה) ועולים חדשים (עברית פשוטה + מילים בשש שפות). הקבצים בעמוד הקבצים.

💬 אם אתם משתמשים בכלי שיחה ליצירת סיפור

כלי שיחה ממוחשבים יכולים לעזור בניסוח טיוטה ראשונה. הם לא מכירים את הילד/ה – אתם כן. לכן תמיד קוראים, מתקנים ומתאימים לפני שמשתמשים.

כלל הפרטיות

- לא מקלידים שם מלא, שם בית ספר, כתובת, תמונה, אבחנה או פרטים רפואיים.
- משתמשים בכינוי בדוי בלבד – ומחליפים לשם האמיתי רק בעותק המודפס בבית או בכיתה.
- לא מעלים תמונות של ילדים.

תבנית בקשה מוכנה (מחליפים את מה שבסוגריים המרובעים):

📋 תבנית בקשה

את/ה עוזר/ת כתיבה לסיפורים חברתיים לילדים ולבני נוער.

כתוב/כתבי סיפור חברתי בעברית על המצב: [תיאור קצר של המצב, למשל: "מורה מחליפה בשיעור מתמטיקה"].

הקורא/ת: כינוי [כינוי בלבד – לא שם מלא], גיל [למשל: כיתה ב'], לשון [זכר / נקבה / ניטרלית].

רמת קריאה: [עם ניקוד מלא / בלי ניקוד], משפטים [קצרים מאוד – עד 8 מילים / רגילים].

מבנה: [6] עמודים. בכל עמוד 1–2 משפטים בגוף ראשון, בזמן הווה, בטון רגוע וחיובי.

איזון: רוב המשפטים מתארים מה קורה, מה אחרים מרגישים, ומשפטי חיזוק. לכל היותר עמוד אחד או שניים עם "אני יכול/ה לנסות...". בלי "אסור", "חייב" או "תמיד"; השתמש/י ב"בדרך כלל" ו"לפעמים".

בסוף כל עמוד הוסף/הוסיפי בסוגריים תיאור קצר של תמונה פשוטה לאותו עמוד, עם אותה דמות בכל העמודים.

העמוד האחרון: משפט חיזוק חם.

- אחרי שמתקבלת טיוטה – בודקים אותה מול רשימת הבדיקה למעלה.
- מבקשים שינויים פשוטים: "קצר/י את המשפטים", "הוסף/י עמוד על מה שהמורה מרגישה".
- מעתיקים את הטקסט לבונה באתר ("מצב אחר – אכתוב בעצמי" ואז ✏️ עריכה) כדי לקבל דמות קבועה, הקראה והדפסה כחוברת.

🗺️ מפת התאמות והנגשות

מסלול	מה מותאם
יסודי • רגיל	ניקוד מלא, 6 עמודים, דמות שמחה, כפתורים גדולים וסמלים.
יסודי • חנ"מ	משפט אחד בעמוד, תמונה קודם, הקראה בכל עמוד, אותיות גדולות, בלי טיימרים.
יסודי • עולים	משפט פשוט + מילון חזותי בלחיצה (סמל + 6 שפות), הקראה לשמיעת ההגייה.
חט"ב • רגיל	בלי ניקוד, 8 עמודים, אפשר גוף שלישי, עריכה חופשית.
חט"ב • חנ"מ	משפט אחד בעמוד, עיצוב וצבעים קבועים לכל סוג משפט, הקראה, בלי טיימרים.
חט"ב • עולים	בלי ניקוד אבל משפטים קצרים ותחביר פשוט, מילון בלחיצה.
תיכון • רגיל	שפה בוגרת, הקורא/ת כותב/ת ועורך/ת בעצמו/ה, "תסריט אישי".
תיכון • חנ"מ	חלוקה למקטעים (עמוד אחר עמוד), הקראה, בלי טיימרים.

מסלול	מה מותאם
תיכון • עולים	מילון בלחיצה על מילים מורכבות, עברית ברורה, אפשרות לקצר.